

Berlin og andre preussiske Byer.

Nationaløkonomisk Tidsskrift Bind: 3. række, 4 TREDJE RÆKKES FJERDE BIND.

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/nto/nto_3rk-PDF/nto_3rk_0004_88123.pdf

pdf genereret den : 24-1-2006

	Befolkning 2. Decbr. 95	Tilvæxt i Femaaret 1890—95 pCt.
I. Østpreussen.....	2,005,000	2,38
II. Vestpreussen.....	1,494,000	4,20
III. Byen Berlin.....	1,677,000	6,24
IV. Brandenburg.....	2,822,000	11,03
V. Pommern.....	1,574,000	3,49
VI. Posen.....	1,828,000	4,37
VII. Schlesien.....	4,412,000	4,43
VIII. Sachsen.....	2,699,000	4,62
IX. Slesvig-Holsten.....	1,286,000	5,48
X. Hannover.....	2,422,000	6,31
XI. Vestfalen.....	2,700,000	11,18
XII. Hessen-Nassau.....	1,757,000	5,53
XIII. Rhinland.....	5,106,000	8,40
XIV. Hohenzollern.....	65,000	÷ 1,46

Bykredse, nemlig: Flensborg 41,000 Indv. (10,73 pCt. Tilvæxt i Femaaret 1890—95), Kiel 86,000 (21,59 pCt. Tilvæxt) og Altona 149,000 (3,98 pCt.).

Berlin og andre preussiske Byer.

Berlins Folkemængde er nu omtrent fire Gange større, end den var for blot en Menneskealder siden: d. 3. Decbr. 1858 taltes i Berlin 458,000 Indv., ved den sidste Folketælling, d. 2. Decbr. 1895, derimod cirka 1,7 Mill. Indv. Folketallet i Berlin var:

	Mill. Indv.	Tilvæxt.
		pCt.
den 1. Decbr. 1871	0,8	
— 1. — 1875	1,0	17,0
— 1. — 1880	1,1	16,1
— 1. — 1885	1,3	17,2
— 1. — 1890	1,6	20,0
— 2. — 1895 (foreløbig optalt).	1,7	6,2

I det sidste Femaar har Tilvæksten i Berlin saaledes været ikke blot relativt, men ogsaa absolut mindre end i de foregaaende; den absolute Tilvæxt var i det sidste Femaar cirka 100,000 Indv., i det foregaaende derimod to à tre Gange større, nemlig 264,000 Indv., i det næstforegaaende c. 200,000 Indv., og ogsaa i de længere tilbageliggende Femaar betydeligt større end i det sidste. Grunden er dels den, at Berlins Terrain nu er i den Grad optaget, at der kun er ringe Plads tilbage for Nybygninger, dels den, at der i Berlins Centrum foregaar en »Citydannelse«, som i andre store Byer: Byens Centrum optages stedse mere af Forretningslokaler, medens Beboerne trænges ud i Udkanten eller endog helt ud i Forstæderne. Disses Folkemængde er derfor, i Modsætning til selve Berlins, stærkt stigende. I den største blandt Forstæderne, Charlottenburg (Bykommune), steg saaledes Folketallet fra c. 77,000 d. 1. Decbr. 1890 til c. 133,000 d. 2. Decbr. 1895. Overhovedet steg Folketallet i hvad der kaldes »vormaliger weiterer Polizeibezirk von Berlin« fra 58,000 i 1871 til 164,000 i 1885, til 269,000 i 1890, og endelig til 436,000 d. 2. Decbr. 1895, —

saa at altsaa Tilvæksten her i det sidste Femaar var c. 166,000 Indv., i det foregaaende Femaar derimod kun c. 100,000.

Preussens tyve folketalrigste Byer ere forøvrigt disse (idet det dog maa bemærkes, at Optællingen pr. 2. Decbr. 1895 endnu kun er foreløbig, saa at den definitive Optælling muligt kan modificere de nu udfundne Resultater noget):

Berlin	1,677,000
Breslau	373,000
Köln	321,000
Frankfurt a. M.. . . .	229,000
Magdeburg	214,000
Hannover	210,000
Düsseldorf	176,000
Königsberg	172,000
Altona	149,000
Stettin	141,000
Elberfeld	139,000
Charlottenburg	132,000
Barmen	127,000
Danzig	126,000
Halle	116,000
Dortmund	111,000
Aachen	110,000
Krefeld	107,000
Essen	96,000
Kiel	86,000

Foruden Berlin fandtes der saaledes i Preussen af Byer med over 100,000 Indv. tilsammen 17 med

en samlet Befolkning af næsten 3 Mill. Fra Tælling til Tælling voxede Tallet paa disse Storbyer, saaledes som nedenstaaende Tal udvise:

Byer i Preussen med over 100,000 Indv.
(foruden Berlin).

	Byer.	Folke- mængde.	Tilvæxt.
			pCt.
1. Decbr. 1871	3	449,000	
1. — 1875	5	707,000	57,3
1. — 1880	6	927,000	31,1
1. — 1885	11	1,565,000	68,9
1. — 1890	15	2,401,000	53,4
2. — 1895	17	2,955,000	23,1

Medens den preussiske Storstadsbefolkning saaledes er voxet overordenlig siden det tyske Riges Grundlæggelse, har Udviklingen for Byer af lavere Grad stillet sig noget anderledes. Der fandtes saaledes i Preussen af Byer med fra 50—100,000 Indv. d. 1. Decbr. 1871 14 med en samlet Befolkning af lidt over 1 Mill. Indv., og d. 2. Decbr. 1895 15, ligeledes med kun lidt over 1 Mill. Indv., — altsaa ingen Fremgang for denne Kategori. Af Byer med fra 20 til 50,000 Indv. i 1871 31 med 883,000 Indv., i 1895 73 med 2,2 Mill., — altsaa her atter en god Fremgang. Derimod er Fremgangen kun ringe for Byer med fra 10 til 20,000 Indv.: i 1871 88 med 1,2 Mill., i 1895 118 med 1,7 Mill. Indv.

(Bemærkes maa det imidlertid ved denne Byernes Gruppering, at der for nogle Byers Vedkommende i

Løbet af det omhandlede Tidsrum er sket ganske betydelige Forandringer i Arealets Størrelse, idet Grænseomreguleringer have fundet Sted. Nogle tidligere selvstændigt eksisterende Byer — f. Ex. Deutz, Ottensen o. fl. a. — ere blevne sammensmeltede med Nabobyer, og existere saaledes ikke mere selvstændigt).

I alt taltes der (foreløbigt) d. 2. Decbr. 1895 224 Byer i Preussen med over 10,000 Indv. og med en samlet Befolkning af c. 9,5 Mill. Indv. Den 1. Decbr. 1871 havde man kun talt 137 Byer af denne Størrelse med 4,4 Mill. Indv. I 1871 optog Byerne af denne Størrelse altsaa kun omtrent 18 pCt., nu derimod næsten 30 pCt. af hele Kongerigets Befolkning.

Formue- og Indtægtsforhold i Preussen.

Den saakaldte »Ergänzungssteuer« i Preussen skal betales af alle Personer, der ere i Besiddelse af en Formue paa over 6000 M., forsaavidt de ikke, paa Grund af en ringe Indtægt, som Enker, Forældrelose etc. ifølge Lovens Bestemmelser ere fritagne for Skatten. Af Meddelelser i »Statist. Korrespondenz« ses det nu, at Skatten i 1895—96 svaredes af lidt over 1 Mill. Skatteydere, der, naar deres Husstand medregnes, repræsenterer en Befolkning paa $4\frac{1}{3}$ Million, eller 14,1 pCt. af hele Kongerigets Befolkning. Man vil deraf kunne skønne, at »de besiddende Klasser« dog ikke udgøre en saa ganske ubetydelig Del af Befolkningen.

Af Bybefolkningen svarede 13,8, af Landbefolkningen 14,3 pCt. den nævnte Skat. Forsaavidt synes